

Trobada del **Grup de Lectura Meteora** a Documenta
Pau Claris, 144, Barcelona

18 de març de 2019

Leopardo al sol, de Laura Restrepo

Aspectes generals

Les influències de García Márquez, reconegudes per la mateixa autora, són el primer detall que el Grup va tenir en compte, sobretot pel que fa al cèlebre realisme màgic, tot i que alguns membres no van veure'l d'una manera prou evident. Hi ha en l'obra de Restrepo cert realisme màgic en el tema de les profecies de Roberta Caracola, en la predestinació com a justificació vital, però també es va dir que aquest realisme màgic evoluciona cap a un clar surrealisme i fins i tot té pinzellades de neorealisme italià. Sens dubte per a molts la venjança és el fil conductor que fa que els dos bàndols estiguin sempre en una confrontació constant.

Estructura i forma

Per a alguns dels assistents, la novel·la és una obra en què els ha costat d'entrar-hi, però han trobat que al cap d'uns capítols el text ja discorre amb fluïdesa i interès. La novel·la té una estructura completament clàssica: introducció, nus i desenllaç amb epíleg. Té també tots els fonaments d'una tragèdia grega, amb el detall d'uns narradors-testimonis que farien la funció del cor grec.

El llibre es considera de lectura fàcil, àgil i ràpida. Hi ajuden molt les frases curtes i les paraules molt ben definides, el lèxic concret i ajustat. La prosa de l'obra es va qualificar de molt bona i arreu del text es van detectar elements quasi cinematogràfics, o si més no, televisius.

Argument

La base argumental és també, sens dubte, d'arrel homèrica: una baralla de dos homes per una dona atractiva que desemboca en una guerra sense sentit amb herois i malvats als dos cantons.

Es va ressaltar la importància del codi d'honor davant del crim, i que, quan es trenca, tot s'hi val i tothom cau en la brutícia, perquè es considera que matar-se sota unes normes és net. Aquesta és una filosofia mafiosa que es repeteix arreu del món: Calàbria, Sicília, Marsella, Galícia, Chicago, Nova York, Xina, Japó...

Per a algunes persones, l'eix argumental de les dues famílies enfrontades els recordava García Lorca i els conflictes entre clans gitanos per l'arrelament de l'esperit tribal en els protagonistes. Hi ha, també, una aristocràcia que conviu amb els dos clans familiars per interès, però els rebutja quan s'hi acosten massa. L'argument es belluga gràcies a grans principis, grans peces tràgiques com poden ser la força del destí, el tremendisme, la tradició masclista i la submissió del matriarcat, tot plegat ben guarnit amb grans dosis de violència primària i estructura de tribu.

L'ambient criminal que descriu l'obra pot costar d'acceptar per la seva gran violència, gairebé sempre gratuïta. Un altre detall esmentat és el de l'opulència desmesurada, que sempre sol anar acompanyada de l'absència de gust.

Es van enumerar uns elements volgudament exagerats que deriven en humor, sovint negre: el llit de nuvis que fa de tot, els diners que baixen riu avall, una exageració que ens connecta sovint al món de la telenovel·la.

Si ens ofèn en excés la violència pot costar-nos d'entrar en l'obra i també ens costarà d'entendre els personatges i els seus actes, de nul·la justificació si els traiem del context on se circumscriuen. La dualitat rival, patent en tota l'obra, pot esdevenir també territorial: Puerto y Ciudad són zones d'actuació repartides. Només s'envaeix el territori de l'altre per espionar o matar, mai per fer-hi negocis. El diner mereix respecte, la vida no.

Personatges

La novel·la presenta moltíssims personatges, però gairebé tots ben definits. Les dones de l'obra constitueixen un matriarcat, certament, però amb patrons patriarcal (Severina, la mare Barragán, les mateixes germanes, etc.). Són en general personatges tràgics que no poden escapar del seu destí i sobre els quals es crea una llegenda: la tia Muda, el més clar. El cec Bacán és el personatge de la dignitat. La Mona, un altre personatge que és una dona amb patró d'home i és respectada precisament per això, perquè es fa témer.

La majoria de personatges estan adscrits o encasellats en un dels dos bàndols, i són plans, amb pocs matisos, del tot previsibles, tribals, primaris.

Hi ha també personatges equidistants o neutrals, de vegades amb difícils equilibris. Representen aspectes o valors positius: el cec Bacán (la integritat, la dignitat, el seny), l'advocat Méndez (l'amor silent que l'obliga a un joc arriscat, bastant inconscient) i el *Tío* del desert (és la predestinació, la fatalitat, ell marca les regles de la tragèdia i confegeix les *zetas* —les finestres temporals per matar— i la seva durada); i l'endevina Roberta Caracola que configura l'oportú oracle.

Durant tota l'obra persisteix una igualtat, un equilibri gairebé buscat, gairebé exacte: hi ha el mateix nombre de morts importants. Tres per bàndol. Els Barragán: Narciso, Raca i finalment Nando. Els Monsalve: Mani Monsalve, Tin Puyúa i Holman Fernely. Queden vius per continuar matant-se: Arcángel Barragán i Frepe Monsalve. En queden pocs, però res no fa pensar que els supervivents puguin canviar mai.

•

Pròxima trobada del Grup: dilluns, 15 d'abril de 2019, 19h. Llibreria Documenta.
Obra: *La cançó de la plana*, de Kent Haruf (Periscopi)

Us recordem que Llibreria Documenta us fa un **5% de descompte** de les obres que llegim com a participants en el Grup de Lectura (per encàrrecs: 93 317 25 27).

Més informació sobre el Grup de Lectura Meteora: www.editorialmeteora.cat